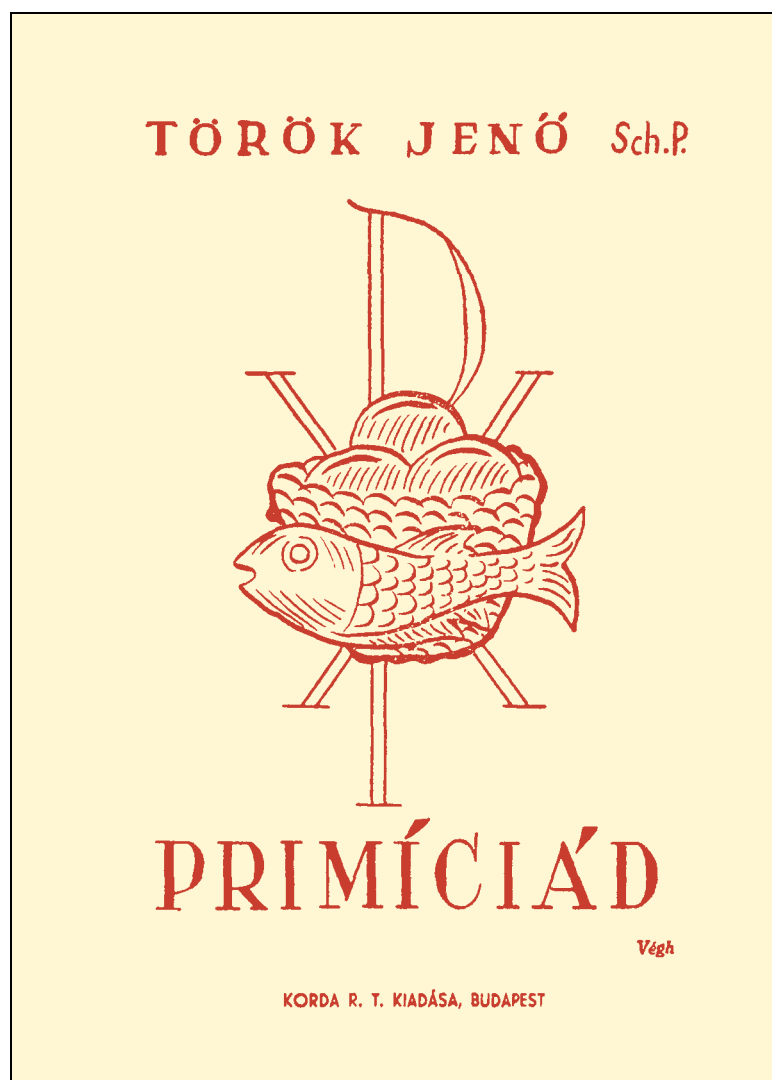

Török Jenő Primíciád

Ez a mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományának része.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Török Jenő
Primíciád

Primíciád előkészítése, megszervezése, liturgiája, stílusa, pedagógiája

Nr. 735/1948. Imprimi potest.
Budapestini, die 21. Junii 1948.
Alexander Sík Sch. P.
Praep. Prov.

Nihil obstat.
Dr. Stephanus Kosztolányi
cens. dioec.

Nr. 34/1949. Imprimatur.
Strigonii, die 10. Jan. 1949.
Dr. Joannes Drahos
vic. gen.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv szöveghű elektronikus változata. A könyv 1949-ben jelent meg a Korda Kiadó kiadásában. Az elektronikus változat a Korda Kiadó engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Piarista Rendé.

A Melléklet nem része a megjelent könyvnek. A benne publikált képek és szentbeszéddek a Piarista Rend Magyar Tartománya Központi Levéltárának Török Jenő hagyatékából származnak.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék	3
Kedves Testvér	4
I. Távolabbi előkészület	5
II. Közelebbi előkészület.....	8
III. A nagy napon	11
IV. A primícia után	14
Függelék: Benedictiones	16
Benedictiones generales super quemcunque	16
Pro sacerdote.....	16
Pro clerico.....	16
Pro patre et matre	16
Pro fratre et sorore.....	17
Pro infirmis	17
Benedictio in casu multitudinis populi.....	17
Az áldás módja.....	17
Melléklet.....	19
Török Jenő primíciái meghívója	19
Török Jenő primíciái szentbeszéde	19
Török Jenő primíciás szentképe két oldala.....	21
A királyi papság fehér ünnepe (Török Jenő első templomi prédikációja rendtársa primíciáján).....	21

Kedves Testvér

Már csak néhány hónap választ el a rég várt naptól, amikor immár valóság lesz a számodra: „tu es sacerdos in aeternum”. Talán már ott ragyog a lelken a papság eltörölhetetlen jegye, amelyet a Szentlélek Úristen égetett a lelkedbe a diákónus szenteléskor. Itt az ideje, hogy lélekben felkészülj arra a nagy napra, papi életed legünnepélyesebb napjára, amikor először lépsz az Úr oltára elé, hogy bemutassad a Szeplőtelen áldozatot...

Igaz, jelentősebb, nagyobb az áldozópappá szentelésed napja, amikor elnyered a krisztusi papság hatalmát, s amikor a püspökkel és társaiddal együtt mutatod be közösen először a szentmiseáldozatot. Mégis Reád és szeretteidre nézve is az a felejthetlenebb, sodróbb élményű, melegebb ragyogású nap, amikor először ajánlod fel egyedül az arany-paténán a hófehér ostyát és önmagadat az Úrnak. Amikor először száll le hívó szavadra az Isten az ostya igénytelen színei alá. Amikor először feszülsz ég és föld közé, s érzed, hogy „dispensator mysteriorum Dei” vagy, igazi közvetítő Isten és ember között. Ekkor jutsz igazán tudatára a krisztusi papság királyi méltóságának, s nem csodálod, hogy még szüleid is, atyáid is megcsókolják felszentelt, áldó kezéd.

Primícia... Ebben a varázsos szóban benne muzsikál mindez. Beteljesülése régi, kispapi álmoknak, kiindulópontja az áldozat bemutató felséges útjának. Haec dies, quam fecit Dominus, exultemus et laetemur in ea – ez a zsoltár dalol majd a lelkedben ezen a napon. Ennek a napnak ragyogása soká, egy egész életen keresztül kell, hogy bearanyozza áldozópapi életedet. De nemcsak a Magad, hanem szeretteid számára is emlékeztetéssé kell tenned ezt a napot, amikor imádkozol értük, fejükre esded Isten áldását – és százan meg százan kérik esengve a zsenge áldozat gyümölcseit a maguk s a Te lelked számára. Legyen ez a nagy és szép nap a felhőtlen boldogság napja. Kegyelemmel és lelki örömmel teli neopresbyter lelkedet ne zavarják földies, hétköznapi gondok, külső nehézségek, s ne keverjenek örömcseppeket a szent öröm serlegébe.

Ennek titka: készítsd elő alaposan, odaadással, bensőségesen és ügyesen primíciádat, minden külső vonatkozásával és személyi mozzanatával egyetemben. Ha elhanyagolod ezeket és nem ügyelsz rájuk, megkeserítik örömnepedet. Ez is szimbólum: itt is érezzük és szenvedjük a szellem és anyag kettősségét. Oda az áhítatos, bensőséges hangulat, ha külső kellemetlenségek, szemrehányások, zökkenők zavarják meg azt. Viszont egy kis törődéssel, fáradtsággal elsimulnak, elkerülhetők az összes személyi és tárgyi nehézségek.

Ebben akar segítségedre lenni ez a kis írás. Egy felejthetetlen primícia eltörölhetetlen élménye, sok-sok bensőséges primíciái együttörvendező ünneplés tanulságai – mint manuductor, szónok, diakónus, segédkező vettem részt bennük – ihlették e sorokat. De tanúja voltam kisebb-nagyobb zavaroknak, ünnepi hangulatot rontó mozzanatoknak, bosszúságoknak is. Hogy ettől megkíméljelek, írtam e sorokat. Legfőbb forrásom egykori kalazantini igazgatóm és pasztorális-tanárom, Zimányi Gyula exprovinciális atya előadásai, útmutatásai, amelyek a gyakorlat, a tapasztalat tűzpróbáját kiállották. Épp ezért, inkább közvetítőként, mint szerzőként ajánlom kegyeletes lélekkel soraimat a Kalazantinumnak, minden piarista papi lélek érlelő tűzhelyének, melengető otthonának.

Kalazantini testvéreimen kívül másodsorban ajánlom kispap tanítványaimnak, kispap testvéreimnek is e kis írást, ezért szól fogalmazásom szerzeteshez és világi paphoz egyaránt. Merítsenek ihletet a Kegyes Iskola szelleméből!¹

Budapest, 1948. Szent Péter és Pál ünnepén.

¹ Csaknem tízéves íróasztali pihentetés után e komoly időkben csak többek óhajának engedve bocsátom útjára ezt – a két papnevelő intézetben amúgyis közkézen forgó – igénytelen írást.

I. Távolabbi előkészület

1. A legelső teendő a primícia *helyének, templomának* kiválasztása, megállapítása. Hol akarod tartani primíciádat? Erre a kérdésre elsősorban magadnak kell válaszolnod. Saját lelki szükségleted, igényeid kielégítésén túl azonban gondolnod kell arra, kik, hol és miért tartanak „just a fiúhoz”. Elsősorban a szülőföld temploma, plébánosa, hívei („Enyém a fa; ő gyümölcse”) vagy ha jó ideje másutt éltél vagy élnek szüleid, akkor a lakhely temploma hív. Vagy szerzetesiskolában nyerted hivatásodat s vár ennek a kápolnája, régi áhítatod színtere, diákkori áldozásaid oltára. Esetleg jó apácák tanítottak s hív a meghitt zárdakápolna ... Sok ilyen vagy ehhez hasonló lehetőség merülhet fel. Esetleg áldozatot kell hoznod magasabb érdekből: pl. a papi toborzódás kedvéért egyházmegyéd vagy szerzeted valamelyik ilyen szempontból jelentős helyén kell inkább mondanod a primíciádat, mint szülőhelyeden. Idejekorán döntened kell. S ha valóban több jogos igény között kellett választanod, szépen, szeretettel mentsd ki magadat, érts szót ott, ahová hiába várnak. Esetleg „infra octavam” fogsz majd ott misézni. (Lásd [IV. 1.](#))

2. A primíciád *napja* legyen lehetőleg a felszentelésed után következő első vasár- vagy ünnepnap. Lehetőleg ne hétköznapi: hadd részesüljenek minél többen a primíciád kegyelmében. Ami a közelebbi időpontot illeti, természetesen alkalmazkodni kell az illető templom miserendjéhez. Függ attól is, hogy énekes vagy csendes mise lesz-e a primícia. Általában 9, 1/2 10 órai időpont látszik a legalkalmasabbnak, de semmi esetre se kezdődjék 10 óra után. E késői időpontot vagy a szokásos nagymise ideje vagy a vonat késői érkezése indokolja.

3. Mind a primícia helyének, mind az időpontnak megállapítása során szem előtt kell tartanod a hazai viszonyaink közt irányadó szempontot: az újmise egyúttal a hívő nép, az egyházközség vagy más közület (szerzetesrend vagy szerzetház, intézet stb.) ünnepe is legyen, ne csupán az újonnan fölszenteltnek egyéni, meghitt csendes élménye, tehát a *közösségnek* is ünnepe, nemcsak az egyéné!

4. Amikor a primíciád helyét és idejét kellő megfontolás után s az érdekeitekkel is szót értve megállapítottad, személyesen vagy levélileg fel kell keresned az illetékes plébánost vagy szerzetes előljárót (rector ecclesiae-t), és *engedélyt* kell kérned a primíciádra. Bármennyire is kegyelem ez a hívek számára, a köteles szerénység megkívánja az udvarias engedélykérést. Pontosán jelezned kell, hogy csendes vagy énekes misét akarsz mondani és ki lesz a manuductor és a szónok.

5. A manuductor és a szónok megválasztásánál előtérben áll az a szempont, hogy papi életed e legszebb napján melyik idősebb paptestvéredet, illetve atyádat szeretnéd magad mellett látni? A választás során gondolnod kell lelkiatyádra, – részint arra, akinek még diákkorodban része volt hivatásod kialakulásában, részint arra, aki kispapságod idején állott melletted – szemináriumi előljáródra, plébánosodra, egykori hittanárodra, szerzetestanárodra, egykori növendéktársadra, esetleg a primíciái templom plébánosára, házfőnökére stb. A gondos mérlegelés után itt is szeretettel, de határozottan szót kell érteni azokkal is, akik hiába tartanak reád igényt, különösen, ha ez indokolt és ha tudtadra adták; egyébként fölösleges magyarázkodni. Később egy szeretetteljes meghívás, egy szépen dedikált szentkép sok mindent helyreüt.

Akiket viszont fel akarsz kérni, hónapokkal előbb kell akár levélben, akár személyesen felkérni a hely, idő és egyéb körülmények gondos jelzésével. Természetesen kétséget kizáró módon jelezni kell, hogy a felkérés manuductorságra vagy szónoklatra vagy esetleg mindkettőre vonatkozik.

6. A manuductor és szónok után sor kerül a primíciád többi *funkcionáriusainak*, *szereplőinek* megválogatására, felkérésére. Diakónus, subdiakonus, kántor, az énekkar vezetője vagy esetleges szólószámok szereplője, főbb rendező jöhet itt számításba. A kisebb szereplők felkérése maradhat későbbre (pl. az asszisztencia többi része), vagy rábízhatjuk másra is (pl. az énekkar vezetőjére a szólisták felkérését, diakónusra az asszisztencia összeállítását, bár ez utóbbit inkább az újmisés intézze).

7. Vigyázni kell arra, hogy a helyi *plébános*, illetve *szerzetház feje* az újmisénél megfelelő szerephez jusson, különösen, ha még anyagilag is hozzájárul az újmiséhez (elszállásolás, vendéglátás). Ki kell éreznünk, mit várnak tőlünk, és hogyan kerülhetjük el a jogos neheztelést és kifogásokat. Ezek utóbb nekünk is rosszul eshetnek. Tapintat és gyermeki nyíltszívűség a legtöbb esetben megoldja a helyzet nehézségeit. Nem lehet kizárólagos szempont a szerepek felajánlásánál a rokonszenv, sőt nem egyszer érdemes itt is „művészi önfegyelmet” gyakorolva más jelentős szempontot követni. Esetleg – okkal-móddal – a jövőt, szeretteink jövőjét tartani szem előtt (pl. akinek atyja mint tanító vagy egyházközségi funkcionárius a plébános munkatársa, nem mellőzheti azt, stb.).

8. Jókor kell hozzáfognod a *meghívandók* összeírásához is. Itt azután igyekezzünk eleget tenni mindenkinek, aki részt óhajt venni életünk nagy napján. Egyszerre aligha tudjuk áttekinteni a meghívandókat. Viszont az alábbi módszer segítségével aligha marad ki jogos igénylő: Hónapokkal előbb egy noteszben vagy füzetben, több kategóriába osztva, más-más lapon megkezdted a meghívandók összeírását. Ilyen csoportok: család, egyházmegyei paptestvérek, illetve rendi testvérek, szeminárium, barátok, egykori iskoláink, egyetemi kurzustársak, családi vagy lakóhelyi ismerősök stb. Időközben új meg új nevek jutnak eszünkbe, közben találkozunk egyik-másikkal, s meg is kérdezhetjük, hogy abból a körből kinek meghívására gondol, és így tovább. Így azután mások hozzászólása, de elsősorban saját tudatalatti gondolkodásunk nyomán idővel teljes névsort kapunk. Ezt azután mással is ellenőriztetjük, kiegészítetjük.

9. Idejekorán kell az ízléses *meghívók és szentképek* kiválasztásáról, kinyomatásáról gondoskodni. A mai fejlett egyházművészeti ízlés és örvendetesen terjedő liturgikus szellem világában törekedjünk a nemes egyszerűség mellett stílusra, ízlésre. Kerüljük a giccset, az ízléstelen lenyomatokat. Igen olcsón juthatunk hozzá művészi reprodukciókhoz és szép, liturgikus szimbólumokat ábrázoló képecskékhez is. (Lásd Liturgia, Bpest, I., Krisztina-körút 125.) A szöveg legyen magyaros. (Nem: „25-én tartom első szentmisémet, amelyre tisztelettel meghívom”, hanem: „25-én mutatom be első szentmise áldozatomat. Erre tisztelettel és szeretettel meghívom.”) A szentképre *jelmondat* szokott kerülni. Ez fejezze ki a papi hivatás vagy az első szentmise hangulatát vagy valamely mozzanatát, s ne legyen – még Szentírásból sem – valami erőszakolt idézet, sőt esetleg idézetek halmaza.

10. Az első szentmisére magára alaposan el kell készülnünk. Ha nincs is kitűnő hangunk vagy hallásunk, ha csak tehetjük, alapos készüllettel, hónapokon keresztül is, merjünk és tudjunk *énekes nagymisére* vállalkozni. Mint kispapok évekig gyakoroltuk a segédkezelést: ne féljünk tehát attól, hogy amikor megkezdjük fölséges áldozat bemutató utunkat, akkor az első alkalommal is igazi, teljes értékű liturgikus cselekménnyel, ünnepélyes nagymisével

mutassuk be első hódolatunkat az Úr előtt. Vítán felül áll, hogy szentbeszédnek *kell* lennie az újmisén. Nagyon is lehet szó arról, hogy a szónok – egész mise alatt a szószéken állva – *konferálja* a szentmiseáldozatot.

11. *Ajándékot* ne várjunk senkitől. Sőt, ha lehet, hárítsuk el. De ha ez nem lehetséges és tudtunkra jut valamely készülő ajándék (pl. hímzés, kézimunka stb.), akkor tudjunk szépen, szerényen és tapintatosan, de határozottan eligazítást nyújtani vagy nyújtatni. Szívesebben veszik ezt, mintha fölösleges vagy céltalan munkára vagy költségre vállalkoznánk (pl. olyat készítenek, amit már mástól kaptunk, esetleges liturgikus vagy más szempontból hibásat, használhatatlant terveznek és így tovább). Tőlünk se várjanak ajándékot. Illő azonban, hogy a manuductornak, szónoknak, segédkezőknek, általában a primíciád közvetlen jótevőinek külön kiválasztott és dedikált, vagy legalább saját kezűleg aláírt szentképpel kedveskedjünk.

12. Igyekezzünk primíciánkat valláspedagógiailag kihasználni. Legyen az szeretteink számára – ha szükséges – az Istenhez való visszatérés, a magába szállás napja. A mi kezünkből szívesebben fogadja a Legszentebbet esetleg évek óta tévelygő rokonunk. Kérjük tőle, mintegy ajándékképen, hogy így vegyen részt a mi ünnepünkben, áldozatunkban. Legyen ez a nap a vérszerinti család Treuga Dei-je, megbékélésre való alkalma, a béke és szeretet ünnepe: „Quam speciosi pedes evangelizantium pacis, evangelizantium bona...” (Róm 10,15) Ennek az előkészítésében éberek és fáradhatatlanok legyünk, híven az apostoli figyelmeztetéshez: „Insta opportune, importune, argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina.” (2Tim 4,2)

II. Közelebbi előkészület

1. Kedves Testvér, már közeledik a primíciád nagy napja. Már csak két hét választ el tőle. Itt az ideje, hogy a már jókor elkészített *meghívókat széjjelküldjed*. E téren azonban nem lehet egyöntetűen eljárnod. A manuductoroknak, szónoknak, legközelebbi rokonaidnak, plébánosodnak (ha szerzeteskápolnában misézel: a szerzetes előjárónak), esetleg más meghívandó funkcionáriusnak vagy levélben, kísérő sorokkal kell a meghívót elküldened vagy személyesen elvinned, ha ez lehetséges. Esetleg elég a nyomtatott meghívót névalírással, egy-két melegebb hívó szóval is ellátni („Nagy szeretettel hívja”, „Föltétlenül elvárja”, „Szíves részvételére nagyon számít”; „Jövetelét igen kérem” stb.). Ugyanígy járunk el a primíciánk egyéb szereplőivel (segédkezők, kántor, templománya és így tovább). Mindezek feltétlenül elvárhatnak tőlünk többet a nyomtatott meghívónál; meg akkor is, ha régebben megállapodtunk velük: ez esetben legalább nevünket írjuk alá saját kezűleg.

2. A *hirdetésnek* másik mozzanatáról is kell gondoskodnod: meg kell kérni az illetékes plébánost vagy rector ecclesiae-t, hogy legalább egy héttel előbb hirdesse ki és függessze ki a hirdetőtáblára vagy a templomajtóra a primícia pontos idejét, körülményeit, személyi mozzanatait (primíciáns, manuductor, szónok neve). Gondoskodni kell, hogy a környéken (filiák) is hirdessék. Ha van helyi lap (esetleg egyházközségi értesítő), akkor ebben is közzé kell tétetni.

3. Még a meghívók szétküldése előtt pontosan megbeszélted, illetve levélileg elintézted a plébánossal, illetve rector ecclesiae-vel is szentmise pontos *idejét* (óráját is) s szabatosan körülírtad azt is, hogy a szentmisével kapcsolatban mit kérsz, illetve miről gondoskods magad (asszisztencia, ének vagy énekbetét). Minderre nézve világosan szót kell érteni.

4. A meghívással egyidejűleg a manuductoroknak, szónoknak s egyéb fölkért funkcionáriusoknak (asszisztencia, énekesek stb.), illetve egyszerű *szállóvendégeknek* pontosan meg kell írni a vonat indulását, érkezését, ki fogja várni, lesz-e kocsis vagy autó (ha nem, akkor legalább az esetleges csomag szállítójáról kell gondoskodni a manuductor, ill. egyéb tiszteletbeli személlyel kapcsolatban). Meg kell írni a szállást (szállásadó nevét, foglalkozását) s azt, hogy a meghívás az ebédre (ill. az esetleges agapéra) is vonatkozik-e vagy sem. Mindjárt meg kell írni a visszautazás lehetőségeit is, legkorábban mikor érkezhet vissza lakóhelyére. Clara pacta boni amici – ezzel esetleges kellemetlen meglepetésnek vehetjük elejét.

5. A már említett egyéb funkcionáriusoknak, mint pl. az asszisztálók, szentképosztó, kántor, énekesek stb. egészen pontosan meg kell mondani, illetve írni, hogy mi lesz a szerepük, s milyen kellékeket, felszerelést kérünk tőlük, hogy magukkal hozzák (pl. karing, kotta stb.).

6. Ha minden megtalálható a helyszínen, ami az asszisztenciához szükséges, még akkor is jó *előzőleg megtekinteni* (pl. van-e abból a liturgikus színből teljes ornátus, nem szorul-e kiegészítésre, megvarráásra, kimosásra vagy vasalásra stb.). A *paramentumok* végleges összeállítása azután előző napon történik, éppúgy, mint az oltár *virágokkal* való feldíszítése. Ez utóbbi vagy legalább ennek költsége általában a primíciánst, illetve hozzátartozóit terheli. A helyi viszonyok megmondják azonban, hogy szükség van-e minderre (pl. van

„templomanya”, akit sértene beavatkozásunk, vagy jól felszerelt zárdakápolnáról van szó, gondos apácákkal és így tovább).

7. Énekkarral, asszisztenciával jó előzőleg a részleteket megbeszélni, s ha lehetséges, előző délután kis *próbát* tartani.

8. Igen nagy körültekintéssel kell megrendezni a primíciával kapcsolatos *ebédet* vagy *villásreggelit* („agapé”-t), esetleg mindkettőt. Vegyük először azt az esetet, hogy csak szűk körű ebédre lehet szó. Ebben az esetben a szűk körű családon kívül hivatalos az ebédre a manuductor, a szónok, a kántor; ha szerzetes a primíciás, akkor még a helyi előljáró (amennyiben mint manuductor vagy szónok nem volna érdekelve). Ha több meghívás lehetséges, akkor az asszisztencia, legalábbis a diakónusok (különösen ha már felszentelt papok ezek is), az esetleg résztvevő többi oltártestvérek; a családból pedig a valamivel távolabbiak, esetleg jóbarátok stb. A kereszt- és bérmaszülők a legszűkebb családhoz számítanak.

9. Az „agapé”, illetve a villásreggeli vagy sörözés épp arra jó, hogy ha csak szűkebb körű ebédre lehet szó, a primíciás mégis megvendégelhesse, *inter pocula caritatis* maga körül láthassa a primícia jótevőit, segítőit, a tágabb családot. Ez esetben feltétlenül meghívandó mindenki, akinek a primícia körül része volt: asszisztencia, énekkar (ha csak egy pohár sörre is), oltártestvérek, beleértve a jelenlévő kispaptestvéreket is. Nem lehet mellőzni azokat sem, akik a mi kedvünkért utaztak ide – ezeket bizonyos előjogok illetik meg a helybeliekkel szemben. – Ha az énekkar olyan tekintélyes számú, hogy megvendégelése nehéz volna, akkor ezt a kérdést – mint már ismételten láttam – így oldhatjuk meg: Egy kis énekszámmal szerepel az agapé alatt – „meglepetésszerűen” – az énekkar, s utána egy-egy pohár sörrel, illetve egy hordó csapra-veretésével köszöni meg az újmisés a kedvességüket. Adhatunk az énekkarnak pénzadományt is (pl. kirándulási alapra).

10. Azt idejekorán kell végiggondolni és az érdekeltekkel megbeszélni, hogy újmisénkkel kapcsolatban *milyen arányú ebédet vagy agapét* (esetleg mindkettőt) tudunk adni paptársainknak, szeretteinknek, az újmise szereplőinek. Érthető, ha ilyenkor ki akar tenni magáért a szülői ház, rokonság, jóakarók, plébános, rendház. Kár volna egyoldalú puritánsággal gáncsot vetni a megnyilvánuló nagylelkűségnek. Ne legyünk ellenségei a jónak. Legyen a primícia e részről is örömnapp. De vigyázzunk a mértékre, stílusra, szolidásra, diszkrécióra. Túlzásba, nagyzásba, stílustalanságba semmi esetre sem egyezhetünk bele. Szeretettel és tapintattal kell korlátokat szabnunk. Arra meg különösen vigyázzunk, hogy mi magunk milyen igényekkel lépünk föl a plébános vagy rendház irányában.

11. Nem lehet helyteleníteni, ha a könnyebb megoldás, a szülői ház tehermentesítése céljából az újmisés ebédet (vagy agapét) valamely katolikus egyesület termében (kerthelyiségében) vagy tisztes *vendéglő külön termében* rendezik.

12. A nehezebb és kényesebb mozzanatok közé tartozik a primíciái lakoma *vendégeinek* meghatározása. Arról eleve le kell mondanunk, hogy minden neheztelésnek elejét vegyük. A lehetőségekkel számot vetve határozottan és elvi alapon kell döntenünk. Nem lehet általában az azonos fokú rokonok közül az egyiket meghívni, a másakat mellőzni. Természetesen itt is van kivétel, amely csak erősíti a szabályt, pl. ha valamelyik komoly áldozatot hozott az újmisés neveltetése körül. Bár a sorompókat határozottan le kell eresztünk, az utolsó pillanatban is megjelenhetik olyasvalaki, akit nem lehet mellőzni. Körültekintő éberség és

szerető tapintat legyen a vezérünk. Az ebédnek, illetve agapénak helyét és idejét gondosan (lehetőleg írásban) idejekorán *közölni* kell az érdekeltekkel. Világosan, kétséget kizáró módon meg kell jelölnünk a meghívón, hogy a meghívásunk a szentmisén kívül az agapéra vagy ebédre is szól. Legalkalmasabb, ha a nyomtatott templomi meghívó mellé csatoljuk – akár írott, akár nyomtatott – ebéd (villásreggeli) meghívásunkat. Természetesen mérlegelni kell a külső körülményeket is: városban megtehetjük, hogy a szűkebb kört ebédre hívjuk csak meg (ezek közben hazamennek), a távolabbi ismerősöket vagy szereplőket (asszisztencia, énekesek) villásreggelire. De falun nehéz volna a misén is, ebéden is hivatalosakat a közben rendezett villásreggeliből kihagyni!

13. Az újmisést *tehermentesíteni* kell a vendéglátás és rendezés munkája alól. Az ő teendője mindössze az, hogy a megfelelő szerepeket kiossza, a rendezőket felkérje. Legyen valaki, aki a vendégek fogadását és elszállásolását intézi, más valaki pedig az ebédet, illetve agapét. Ezek dolga a meghívottak számontartása. A templom körüli rendezésre a paptestvérek közül kell megkérni valakit, és pedig lehetőleg kettőt: az egyik az oltár és a sekrestye körül intézkedik (ha asszisztencia van, a ceremonarius), a másik a templom hajójában vagy tábori mise esetén a hívek körében intézkedik. Ennek főleg az áldozás és áldoztatás kapcsán akad dolga.

14. Ha az újmisés közvetlen a primícia előtt érkezik meg, személyesen tisztelegjen legalább a plébánosnál vagy a rector ecclesiae-nél, ha pedig szerzetes, a helyi előljárónál. Ha van idő, személyesen intézheti vagy pótolhatja a legfőbb meghívásokat, ha ez nem levélileg történt. Feltétlenül keresse fel a manuductorát, s ha lehet, vagy több nap van rá, akkor a szónokot, kántort, templomanyát stb.

15. Legalábbis a legrövidebb áldásformulát jó kívülről is megtanulni.

16. Legkésőbb előző napon ki kell dolgozni, pontosan leírva, az újmise *mementóit*. Erre jó előre készülni, eleve feljegyezve (mint a meghívandókat) ígért és kijáró megemlékezéseinket.

17. Legkésőbb az utolsó napon el kell készíteni köszöntőnket, pohárköszöntőnket, amelyben köszönet jár a primícia közelebbi és távolabbi jótevőinek. Ez utóbbiak között szerepelnek a szülők, keresztszülők, nevelők (tanítók), lelkiatya, előljáró, jelenlevő egykori tanárok stb. A közelebbi jótevők mindazok, akiknek a primícia körül bárminő szerepük van a manuductortól kezdve az énekkari tagokig.

18. Szokás az újmise számára jobb minőségű *borról* (tokaji!?) gondoskodni.

19. Ízlésed szerint jó előre gondoskodj *fényképésről* – illetve a hívatlan fényképészek távoltartásáról.

20. Végül, kedves Oltártestvérem, fogadd meg ezt a tanácsot is: az utolsó napon, a primíciád előestéjén *korán feküdj le*, anélkül azonban, hogy megfélekedtéll volna az anticipálásról! Tehát igyekezzél kialudni magadat és jókor fölkelni.

III. A nagy napon

1. Kedves Újmisés Testvérem, miután reggel hálát adtál az Úristennek, hogy reád köszöntött a nagy nap, mondd el a napi zsoltoszmát a Nonáig.

2. Meg kell nézned, vagy a felkért paptestvérral megnézetned, hogy az oltár körül és a sekrestyében *rendben van-e minden*. Van-e rituálé vagy imakönyv a Veni Sancte (Veni Creator) himnuszhoz, megvannak-e a szentképek, tálca, az áldásformulák. A szentképek osztogatójáról legkésőbb most kell gondoskodnod, megfelelő utasításokkal ellátnod.

3. Vedd elő és nézd át a *mementók* jegyzékét. Szentmise közben elég erre gondolni, de jó – ekkor is, máskor is – hozzátenni: „et eorum omnium pro quibus scis et vis me debere orare”.

4. Ügyelj az *öltözésnél*. Az újmisén különösen rosszul hat a lelógó alba, lecsúszó kazula. Ez utóbbi elkerülhető, ha a szalagokat fent szorosan kötjük meg.

5. Az újmisét sokhelyütt megelőzi a *búcsúztatás* a szülői háznál vagy üdvözlés a plébánián. Legyen, aki ezt is rendezi, intézi.

6. Érthető az izgalom a szentmisén, mégis törekedned kell a *nyugalomra*. Nyugalmat meríthetsz egyrészt a célhoz érés fölötti hála érzéséből, másrészt a királyi papság fenséges méltóságának átérzéséből. Fogadd el a manuductor segítségét a szövegek mondása körül. Meg is kérheted erre előzőleg, ha nem vagy még egészen biztos a kívülről mondandó szövegekben. A manuductor egyébként a presbyter assistens szerepét tölti be.

7. Az *áldoztatás* során a szentélyben, a kispapok után áldoznak a legközelebbi vérrokonok, testvérek, kereszt- és bérmaszülők. A többiek a korlátnál. Ezt a mise előtt a manuductor vagy más pap – harsány hangon – hirdesse is ki. Valamelyik paptestvér segítsen és igazgasson itt.

8. Primícia végén lehet – de nem szükséges – Te Deum-ot énekelni. Ez stílusosan fejezi ki az újmisés hangulatát és liturgikus szempontból is megengedett.

9. Mise után vagy az oltárnál levetheted a kazulát és manipulust, vagy inkább a sekrestyében *öltözz* át karingbe, stólával. A sekrestyéi átöltözés közben jó lesz meginnod az előre odakészített pohár tejet vagy kávét. Közben a manuductor vagy erre fölkerült pap kihirdeti jó hangosan az áldás rendjét és vigyáz is az irányításra.

10. Az *áldás* alkalmával két karingbe öltözött kispap vagy ministráns segédkezik: egyik a formulát tartja, a másik a tálcán a szentképeket s ezeket osztogatja. Az áldás sorrendje: Előbb a papság, azután a szülők, rokonok és hívek. A papság sorában mindenképpen a manuductor az első. Utána következik szerzetesnél a rendfőnök (vagy képviselője), helyi előljáró. Azután a szónok, a diakónusok és az asszisztencia többi tagjai. Ezután következnek a szülők és legszűkebb család, mint az áldoztatásnál is (7. pont) a szentélyben. A többi hívek a korlátnál.

11. Hosszabb *áldásformulát* – különösen, ha sok pap van jelen (pl. egész rendház) – csak a manuductor-nál és szónoknál (szerzetes előljárónál, plébánosnál) kell használni, továbbá

szülőknél és testvéreknél. *Kéz- és arccsó*k csak módjával, diszkrécióval forduljon elő: esetleg a szülőn, manuductoron kívül papi előjárónál, diakónusnál. Viszont az újmisés a királyi papság méltóságának kijáró magától értődéssel fogadja a kézcsókot tenyerének belső részén, a presbyterre kenetés helyén. Áldás közben *kezünket* a megáldandó feje fölött tartjuk, sohasem a vállán (papoknál sem!). Gyermekhez lehajolunk, de sohasem térdelünk le, ez stílustalan, nem illő. Az áldásformulákat (lásd Függelék) gépeljük le és ragasszuk erős kartonra; ezt a bal felől segédkező tartja. Az *áldás módjának* leírását lásd a Függelékben.

12. Ha rendkívül nagy a tömeg, akkor használhatunk áldáshoz *stólat* is, vagyis egy áldást adunk a kifeszített stóla alatt térdeplő hívekre. Mivel a hívek szívesen várnak az áldásra s ez inkább személyes élmény a számukra, ha egymaguk kapják, azért ha csak lehetséges, áldjunk meg mindenkit külön-külön. – Igen érdekes közvetítő megoldás: az újmisés először (a papság és család megáldása után) a szószékről ad áldást mindenkire s utána egyenkint mindazokra, akik hozzája járulnak. Így mindenki hozzájut a külön áldáshoz is, viszont, akinek sürgős a dolga, beérheti a közös áldással.

13. A szentmise után tartják – ha tartják – az *agapét*, villásreggelit. Az újmisés ilyenkor meleget igyék vagy egyék. A vendéglátó házigazda tisztét más lássa el, ne a kifáradt újmisés. Különben is előfordul, hogy a villásreggelit még az áldás befejezése előtt megkezdik, ha nagy a tömeg, tehát ezért is kell pótházigazda.

14. Mise után szokott történni – ha gondoskodtak róla – a fényképezés is. Senkinek sem szabad erről lemaradni, akinek lényeges szerepe volt a primícia körül, de a szűkebb családnak is feltétlenül szerepelnie kell a fényképen. Ebből azután kapjanak az érdekeltek: manuductor, szónok, asszisztencia és így tovább.

15 Az *ebéden* természetesen a főhely az újmisésé. Ha a megyéspüspök vagy rendfőnök is jelen van, akkor ketten ülnek a középén, illetve asztalfőn úgy, hogy az Ordinárius ül az újmisés jobbján. Jó *névkártyát* tenni a terítékek mellé. Ha 15–20 vendégnél több van, akkor legyen valaki, aki a vendégeket is, az elhelyezést is ismeri, és a helyrekalauzálást végzi – vagy készítsen az ebéd rendezője kis helyrajzot. A sorrendet illetőleg tudni kell, hogy az első helyek: az újmisés jobbján, balján, a szemben ülő, ennek jobbján és balján és így tovább. Az ültetés sorrendjénél természetesen nem a társadalmi állás, hanem az érdekeltség foka és a papi méltóság megbecsülése legyen az irányadó szempontunk.

16. Az ebéd során először a manuductor vagy más pap (plébános, szerzetes előjáró) mond *köszöntőt*. A primíciáns feltétlenül válaszoljon. (Lásd II. 14.) Lehetőleg más ne szólaljon fel – esetleg az édesapa vagy házigazda, az egykori tanító vagy tanár, ha igen meleg kapcsolatok fűzik az újmiséshez. Előzőleg meg kell állapítani és a számot rögzíteni: általában az ünnepelten kívül három felszólaló a maximumnak tekinthető.

17. Az újmisésnek mindenkihez legyen legalább egy-két jó szava. Ezért az idejekorán végzett asztalbontás után vegyüljön a vendégek közé, s ha (pl. klauzúra miatt) megosztott a vendégsereg, látogasson át a többiekhez is.

18. A nagy nap megilletődött komolyságával, a királyi papság méltóságával nem ellenkezik a *derű és jókedv*. Tudjunk együtt örülni a velünk, miattunk örvendezőkkel. Soha és semmi körülmények között nem vehetünk részt táncban. Az új misével kapcsolatban minden vallásos lelkületet sértő világias mulatozás (tánc) elítélendő. Nagy felelősséggel vigyázzunk a kispapokra: a mi papságunk örömnépe ne legyen nemhogy derékba törője, de még csak

veszélyeztetője se egyetlen kispapi hivatásnak. – Ha a „hangulat nagyon emelkedik”, tudjunk eltűnni – de legyen józan, felelős, stílusérzéssel rendelkező helyettesünk, aki ügyel arra, hogy ne legyen botrány, s ha kell, egyeseket idejekorán eltávolítsanak, hazakísérjenek.

IV. A primícia után

1. Szép és hasznos – lelki gyümölcsöket hozó – szokás az „infra octavam priunitiae” misék (vulgo: *pótprimícia*, *secunditia* etc.) mondása újmisés áldás osztásával egybekötve. Ennek megvannak a pszichológiai gyökerei: részint magunk érezzük lelki szükségét annak, hogy az újmisés áldás kegyelmében részesítsük egy-egy templom, zárda, egyházközség lelki családját, amelyhez bizonyos lelki szálak, kapcsolatok fűznek. Részben épp ezek is igényt tartanak reánk a primíciával kapcsolatban, s mivel ettől elestek, így kárpótoljuk őket. Így pl. ha szerzetes nem rendi templomában mondotta első miséjét, illik, hogy a második misét, vagy az octáva vasárnapjának, illetve közbeeső ünnepének miséjét saját szerzete templomában mondja. De számításba jön volt iskolánk, gyermekkori áhítatunk oltára, növendékeink szentélye, papi jótevőnk, rólunk gondoskodó kedves nővérek temploma és így tovább. Természetesen mértéktartók legyünk, s érzjük be az octávával – ezen túl csak akkor mondhatunk újmisés áldással szentmisét, ha fizikailag lehetetlen volt előbb, viszont az első lehetséges alkalmat felhasználjuk. Így pl. külföldi szemináriumban felszenteltek hazajövet az első vasár- vagy ünnepnapon mondhatnak ilyen misét. Viszont itthon felszentelt pap ősszel, dispoziójának színhelyére érkezve már ne mondjon újmisés áldással misét.

2. Ez „infra octavam” misék az igazság, az igazlelkűség és szolidság szellemében *nem hirdethetők úgy*, mint primíciák. „Ekkor N. N. újmisés szentmise-áldozatot mutat be és újmisés áldást oszt” – ez az egyetlen becsületes megoldás. E misék egyébként nem folytathatnak le az újmise külsőségei közt: manuuctor szerepeltetése nem engedhető meg. Udvariasság kedvéért ne sértsük meg áldozat bemutatói hivatásunk első napjaiban a liturgia előírásait. Viszont nincs akadálya, hogy a szentbeszédben említés tétessék a papi hivatás jelentőségéről, az újmisés áldásáról stb. e szentmise kapcsán. Ha jut szentkép, ekkor is osztogathatunk – ha nincs elég (valamit tartalékolni kell belőle), akkor azoknak juttassunk, akiknek feltétlenül kell adnunk. Pl. ha zárdatemplomban miséztünk, az összes ottani apácáknak. Ez a juttatás történhetik utólag is, hogy a többiek meg ne bántsuk.

3. Az ilyen pótprimíciák előkészítése kapcsán – mutatis mutandis – több elvet érvényesíthetünk a primíciával kapcsolatban mondottak közül.

4. Az „infra octavam” miséknek megvan a maguk külön *pedagógiája*. Nemcsak a hely és hívek szempontjából (pl. a succrescentia érdekében kitűnően kihasználhatók, a papi hivatásról szóló szentbeszéddel), hanem az intenció szempontjából is. Felajánljuk szeretteinkért, kedves halottainkért, nagybetegért, jó szándékra és így tovább. Természetesen előzőleg közöljük az érdekeltekkel, hogy megjelenhessenek. Nem *ratione iustitiae*, hanem a mélyebb papi lelkiség, finomság, stílus szempontjából tartják elítélendőnek a mindjárt pénzért való misézést – és joggal. Épp az ilyen pótprimíciák, nemes célra felajánlva (esetleg épp azoknak szándékára, ahol misézünk, pl. apácakápolna esetében) eleve kizárják még a látszatát is annak, hogy pénzért, stipendiumért misézünk már az első héten.

5. Ha nem is azonnal a primícia után, de *záros határidőn belül válaszoljunk* az üdvözlésekre s pótoljuk az elmaradt szóbeli köszönetet a primícia (vagy pótprimícia) jótevőinek. Ha nem adtunk a primícia alkalmával, akkor pótlólag küldjünk szebb, esetleg kézírással dedikált szentképet, feltüntetve a megajándékozottnak nevét vagy szerepét (pl. Szeretett manuuctoromnak, diakónusomnak stb.).

6. Ha valaki köszönőkártyákat nyomtatna, azokra ugyanaz a szabály érvényes, mint a meghívókra (Lásd II. 1.). Tehát lesz, aki csak a nyomtatott köszönőkártyát kapja, egyesekét aláírjuk, másokénál hozzáfűzünk néhány meleg szót (pl. „Hálás szeretettel N. N.”), ismét másoknak külön levélben mondunk köszönetet. Feljebbvalóknak nyomtatott válaszkártyát küldeni a legnagyobb fokú neveltlenség volna. De egyébként is, ha néhány százzal is van szó, lehetőleg írjuk alá legalább nevünket saját kezűleg, ebben van valami meleg, személyes gesztus. Jó ilyen téren példát, stílust mutatni ebben a rideg, elgépiesedő világban (amikor pl. nem ritka, hogy bensőséges és gyászmisék felajánlását is jelző részvétnyilvánításunkra nyomtatott névkártya a köszönet e világ fiai részéről). Legyünk a lélek emberei, neveljünk példánkkal.

7. A lelkiesség vonalán viszont nem eshetünk az *ellenkező túlzásba*, ne akarjunk mindent „lelki borraavalóval” elintézni, így pl. a sekrestyés joggal elvárhat valamelyes pénzadományt; ha a kántor szegény, adjunk neki vagy gyermekének hasznos, gyakorlati ajándékot és így tovább.

8. Gondosan rakjuk el *megmaradó primíciái szentképeinket* – és eleve gondoskodjunk is arról, hogy maradjon. Ne is csak egy-kettő, hanem pár száz. Nagy örömet fogunk majd velük később, évek múlva diákjainknak, híveinknek, ministránsainknak okozni. Nagy megbecsülésnek veszik az ilyet. Gazdálkodjunk velük – ha az Úristen élnünk enged – ezüstmisénkig. Akkor újra kezdhethetjük...

9. Primíciánk *évfordulóin* adjunk hálát annak kegyelmeiért, ha lehet, misézzünk primíciás oltárunkon. De nem mondhatunk commemoratiót ezzel kapcsolatban. Ez csak a felszentelés napjának – s így a tulajdonképpeni első misézésünk napjának – évfordulóján van megengedve (*Pro seipso sacerdote*). Ne feledkezzünk meg erről, ámbár a tapasztalat azt mutatja, hogy a papok sokkal jobban emlékeznek újmiséjük napjára, mint a felszentelés dátumára. Az ilyen megemlékezések elmélyítik papi öntudatunkat – s minden hálaima új hivatásbeli segítőkegyelmek kieszközölője lehet.

— — — — —

Kedves Testvér, a végére érve, fogadd megértéssel az elmondottakat. Ne láss bennük kicsinyességet, aprólékoskodást, fontoskodást. Ha a dolgok mélyére nézel, lehetetlen észre nem vened, hogy itt végelemzésben minden a papi lelkiesség elmélyítését, öntudatosítását, illetve a királyi papság szellemének kisugárzását, tükrözését szolgálja. S egyben a nemes formákra, lelket sugárzó stílusra oktatást is. A szent út első állomásán is történjék minden az egyre mélyebb kegyeletes lelkiület kialakítására – *ad maius pietatis incrementum*.

Függelék: Benedictiones²

Benedictiones generales super quemcunque

Benedicat Te Omnipotens Deus, Pater † et Filius et Spiritus Sanctus. Amen.

Benedictio Dei Omnipotentis, Patris † et Filii, et Spiritus Sancti descendat super te (vos) et maneat semper. Amen.

Per impositionem manuum mearum et invocationem omnium Sanctorum benedicat te (vos) omni benedictione coelesti et terrestri omnipotens Deus, Pater † et Filius et Spiritus Sanctus. Amen.

Pro sacerdote

Ignem sui amoris accendat Deus in corde tuo, exaudiat te in die tribulationis tuae, protegat te nomen Dei Jacob, mittat tibi Dominus auxilium de sancto, et de Sion tueatur te.

Tribuat tibi Dominus spiritum sapientiae, intellectus, scientiae, consilii, fortitudinis, pietatis ac timoris Domini. Illuminat vultum suum super te, memor sit omnis sacrificii tui, et holocaustum tuum pingve fiat; tribuat tibi Dominus longitudinem dierum ut videas bona Jerusalem cunctis diebus vitae tuae. Tribuat tibi Dominus omnia secundum cor tuum, et omne consilium tuum confirmet; impleat Dominus omnes petitiones tuas ad salutem animae tuae, det tibi Dominus longitudinem dierum et finalem gratiam.

Et omni benedictione coelesti, et terrestri benedicat te Pater, † et Filius et Spiritus Sanctus. Amen.

Pro clerico

Ignem sui amoris accendat Deus in corde tuo, exaudiat te in die tribulationis tuae, protegat te nomen Dei Jacob, mittat tibi Dominus auxilium de sancto, et de Sion tueatur te.

Adimpleat omnes petitiones tuas Dominus, ad salutem animae tuae. Tribuat tibi Dominus longitudinem dierum, ut videas bona Jerusalem cunctis diebus vitae tuae. Det tibi spiritum sapientiae, intellectus, scientiae, consilii, fortitudinis, pietatis, ac timoris Domini, ut sis sacerdos secundum cor Dei.

Et omni benedictione coelesti, et terrestri benedicat te Pater, † et Filius et Spiritus Sanctus. Amen.

Pro patre et matre

Ignem sui amoris accendat Deus in corde tuo, exaudiat te in die tribulationis tuae, protegat te nomen Dei Jacob, mittat tibi Dominus auxilium de sancto, et de Sion tueatur te.

Accipe pater (mater) benedictionem a filio, qui tibi sit baculus senectutis tuae, tribuat tibi Dominus de thesauro suo abscondito gratiam, impleat omnes petitiones tuas ad salutem

² Az áldás-formulákat lásd Mihályfi Á.: „A nyilvános istentisztelet”, Bp. 1933., 534. és Hegedűs Imre: „A római katolikus egyházi szertartás kézikönyve”, Budapest, 1891. 271–4.

animae tuae, det tibi secundum cor omnia, et omne consilium tuum confirmet, benediicat tibi in die tribulationes tuae, protegat te nomen Domini Jacob, et de Sion tueatur Te. Benedictus (benedicta) sis in omni opere tuo, invenias gratiam coram oculis Domini, qui tribuat tibi longitudinem dierum, ut videas filios filiorum tuorum de generatione in generationem, sanctam pacem super Israel; benedicat te Dominus benedictionibus coeli et terrae, et cum defecerit te virtus tua, non derelinquat te Dominus, merces tua copiosa sit in coelis, centuplum accipias, et vitam aeternam possideas, gratiamque finalem accipias.

Et omni benedictione coelesti, et terrestri benedicat te Pater, † et Filius et Spiritus Sanctus. Amen.

Pro fratre et sorore

Ignem sui amoris accendat Deus in corde tuo, exaudiat te in die tribulationis tuae, protegat te nomen Dei Jacob, mittat tibi Dominus auxilium de sancto, et de Sion tueatur te.

Accipe frater (soror) benedictionem a fratre tuo, quam Deus ratam habeat in conspectu suo, et omnipotentia Patris conservet te, sapientia filii illuminet te, et caritas Spiritus sancti accendet te, amore coelesti ardens terrena despicias, et soli Deo servias, qui det tibi longitudinem dierum vitae tuae, det tibi finalem gratiam.

Et omni benedictione coelesti, et terrestri benedicat te Pater, † et Filius et Spiritus Sanctus. Amen.

Pro infirmis

Ignem sui amoris accendat Deus in corde tuo, exaudiat te in die tribulationis tuae, protegat te nomen Dei Jacob, mittat tibi Dominus auxilium de sancto, et de Sion tueatur te.

Sanet te Deus et Dominus noster Jesus Christus; intercedat pro te Beata Virgo Maria, orent pro te omnis sancti beatorum spirituum ordines, interveniant pro te omnes sancti Dei, ut perfectam sanitatem corporis et animae consequaris, videasque bona Jerusalem omnibus diebus vitae tuae.

Et omni benedictione coelesti, et terrestri benedicat te Pater, † et Filius et Spiritus Sanctus. Amen.

Benedictio in casu multitudinis populi

Ignem sui amoris accendat Deus in cordibus vestris, exaudiat vos in diebus tribulationumstrarum, protegat vos nomen Dei Jacob, mittat vobis Dominus auxilium de sancto, et de Sion tueatur vos.

Pax Domini nostri Jesu Christi, et virtus sanctissimae passionis, et signum sanctae crucis, et integritas B. Mariae Virginis, benedictio omnium Sanctorum, et suffragia Electorum sint in vobis, ut inimicos vestros visibiles, et invisibiles, maxime in hora mortis superare valeatis.

Et omni benedictione coelesti, et terrestri benedicat vos Pater, et Filius, et Spiritus † sanctus. Amen.

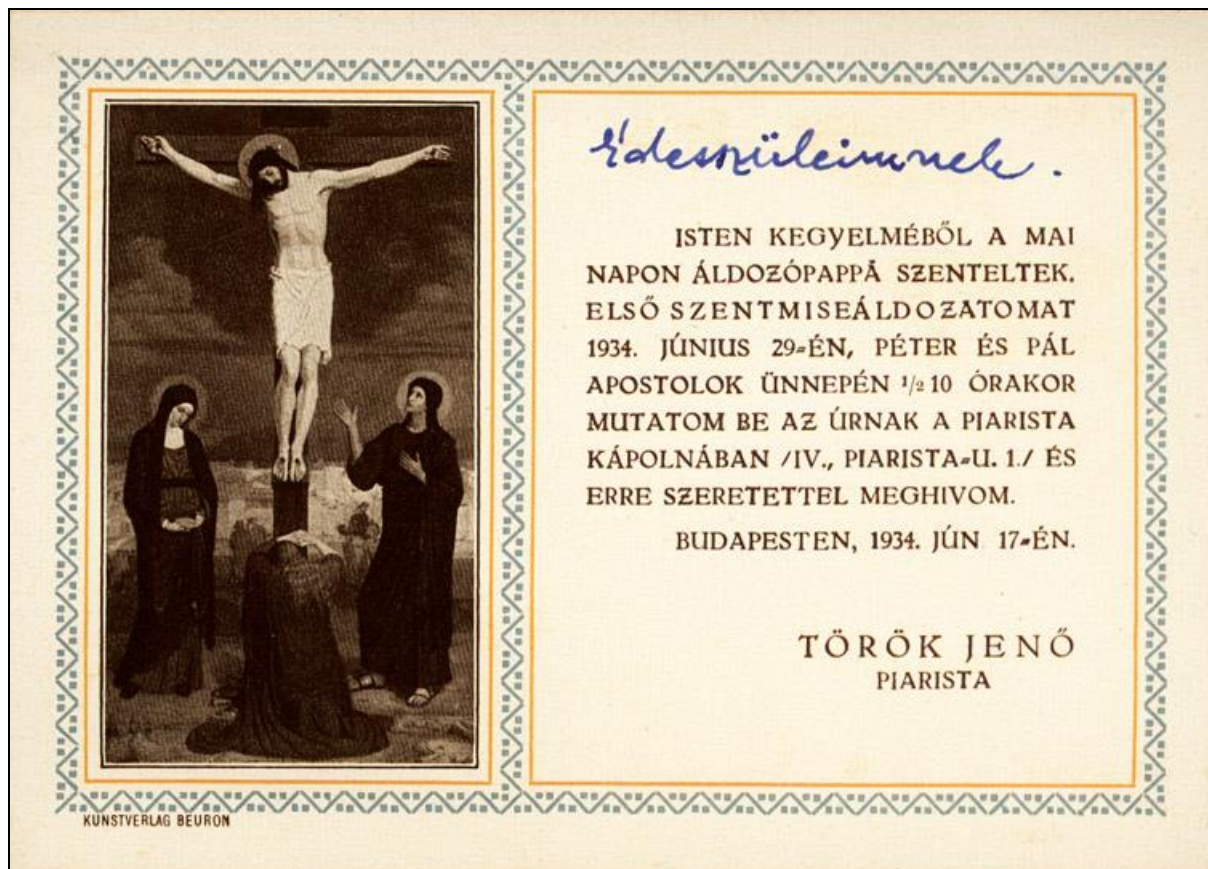
Az áldás módja

A megáldandó feje fölé tartjuk kezünket, egymást érintő, lefelé fordított tenyérrel. Közvetlenül a megáldás előtt (a formulában † jelzi) mellünkhöz vonjuk s egymásnak fordított tenyérrel összetesszük kezünket és ezután adjuk az áldást, miközben balkezünket a szokásos módon mellünkhöz tartjuk. Az áldás közben lerajzolt kereszt síkja nem függőleges (mint a szentmise végén) és nem is vízszintes (mint a kehely fölött), hanem ferde irányú.

A papság, egészen közeli rokonok és barátok megáldása után kezünket vállukra téve s lehajolva Pax-ot adunk, majd jobb kezünk belső (szenteléskor krizmával megkent) részét csókra nyújtjuk (vö. III. 10–11.).

Melléklet

Török Jenő primíciái meghívója

Török Jenő primíciái szentbeszéde

(Elmondta 1934. június 29-én, Péter és Pál apostolok ünnepén)

Kedves Testvéreim!

A primícia túláradoan boldog hangulata, a megilletődöttség s megindultság érzelmei nehezen engedik megszólalni az ajkakat, inkább a magány s csend, a hallgatag befelé való öröm világa felé vonzzák az embert. Nehezemre esik a szó, de hallom az apostoli szót: vae mihi... (jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot) – a hasadó hajnal napja mégse lásson némán!

S ha szólni, dalolnom kell ma, akkor csak hálaének lehet az én dalom. Együtt mondom én is a boldog elragadtatásban éneklő Szent Szűzzel: „Magnificat anima mea Dominum ... quia fecit mihi magna, qui potens est.”

Nagy dolgot cselekedett velem a hatalmas Isten. Megadta az egyetlent, a legnagyobbat, amit kértem – megengedte, hogy papja lehessek. Bevezetett kilenc éve még csak fel sem

ismert, s még hét évvel ezelőtt is a leküzdhetetleneknek látszó akadályok, a kétes jövő kódébe vesző célhoz, az előkészület és Isten-közelség szép hat évének biztató céljához. Eljutottam életem Hármashatár hegyének legmagasabb, legfölségesebb csúcsára, az Isten-közelbe juttató beöltözés, az istenszolgálatra örökre lekötő fogadalom után az áldozópapság királyi magaslatára, melynek igazi távlatai csak a mai napon, a legfontosabb papi ténykedés, az áldozatbemutatás gyakorlásának első napján nyíltak meg előttem. Királyi papság... Eszembe jutnak a Prohászka meditációban gyakran hallott szavak, melyekkel a Svéd Krisztina elutasította a királyi koronát: non mi bisogna, e non mi basta – nincs szükségem rá, s nem is érem be vele. Én ezt most megfordítom: királyi papságot jelképező koronára mondom: csak erre volt szükségem, csak erre vágytam, de ezzel be is érem, többet-nagyobbat az életben nem kívánok magamnak!... Amikor e csúcsról hála telt szívvel visszapillantok, köszönetem Isten után azokhoz száll, akik az Ő kegyelmének eszközei voltak, akiknek köszönhetem, hogy ez a nap reám virradt, és így virradt reám. Legelsősorban köszönöm ezt fiúi szívem egész melegével Főtisztelendő Igazgató úrnak, aki ma az Úr oltárához vezetett, aki befejezte ma, amit elkezdett, aki ma látta a gyümölcsét annak a magnak, amit vetett: beteljesedését annak a hivatásnak, melynek öntudatlanul is legerősebb keltegetője volt szavával, élete példájával. Nem hívott ide, nem biztatott – én ezt akkor néha kegyetlenségnek gondoltam, de most már tudom, hogy bölcsesség volt: ennek köszönhetem, hogy soha egy pillanatig sem kételkedtem a felismert hivatásban azóta. Kérem, továbbra se vonja meg tőlem szeretetének napját, s ha megérte az elvetett mag gyümölcsé érelődését, ápolja ezt továbbra is féltő gonddal, szeretettel.

Köszönetem ezután azoké, kiknek a közelebbi és távolabbi előkészítést köszönhetem, akik úgy neveltek és irányítottak, hogy ide eljuthattam. Tehát elsősorban összes előjáróimé és vezetőimé a beöltözés napjától a mai napig. Köszönöm lelkiatyámnak a kispapságom öt éve alatt kapott lelki vezetést és irányítást (Schütz Antal), köszönöm Prefektus úrnak a közelebbi, de különösen a távolabbi előkészítést, amely a liturgia iránti szeretetet és fogékonyságot ébresztette bennem.

Azután köszönetet kell mondanom azoknak, akik most növendékévem végén, nemzetnevelői pályám küszöbén a nevelői tanári pályára előkészítettek. Keveseknek megadott, ritka szerencse az, hogy ugyanazok vezetik meginduló tanári pályáján az embert, akik az iskolában is tanárai voltak. Nagy hálával köszöntöm nyolc éven keresztül volt osztályfőnökömet, – s most tanárképzős igazgatómat –, aki a komoly munkára, kötelességteljesítésre, s a közért való önzetlen, tevékeny munkálkodásra megtanított, köszöntöm az újmisést tanítvány, az ezüstmisést mestert (Kisparti János). Nem kisebb szeretettel és hálával köszöntöm Asszisztens urat (Balanyi György), akinek hat évig ültem katedrája előtt, s most egy évig mellette, kinek mindig oly utolérhetetlen készséggel nyitva volt mindig az ajtaja is, szíve is tanácsra, útbaigazításra, s aki elindított történelemtanári pályámon.

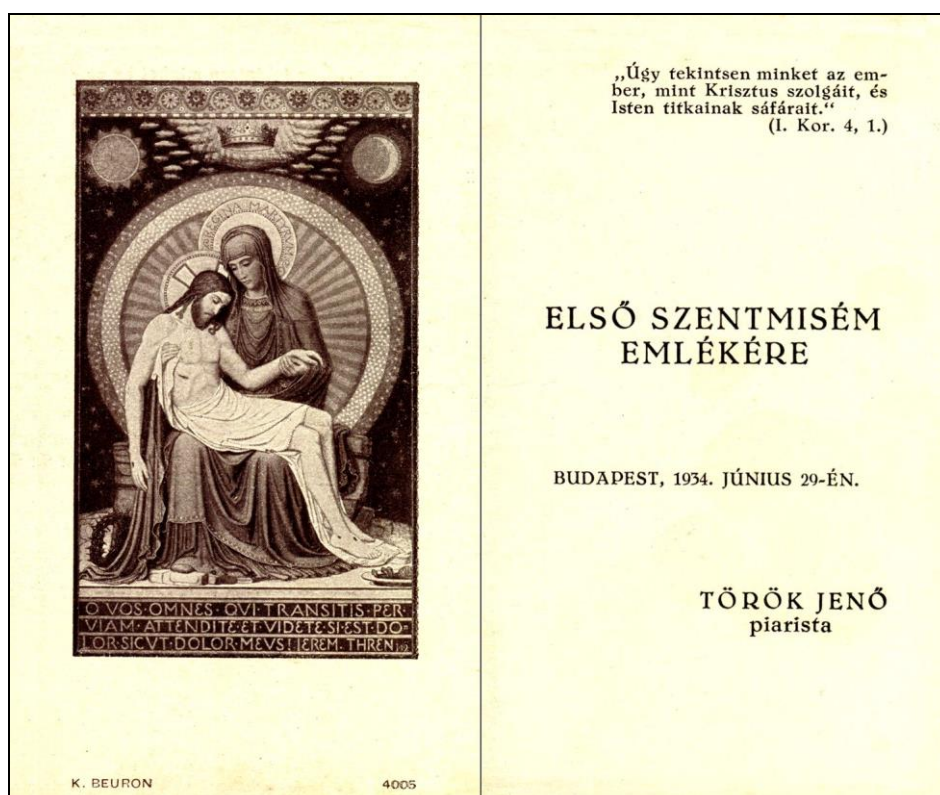
S ha diákéveimre is visszanéztem, még hátrább kell pillantanom, köszöneti Azokat, kiknek életemet köszönhetem. Édesszüleimet, kik közül csak Édesapám lehet itt. Fiúi hálával köszönöm Nekik, hogy ha ugyan nehezen adtak is ide, de azután nem sajnálták; köszöntöm jó Keresztanyámat, aki felnevelt, és akinek köszönhetem, hogy piarista diák lettem.

Köszöntöm végül a mai szép nap közvetlen jótevőit: a házfőnök urat a külső segítségért, Kozáky tanár urat szép orgona játékaért. S végül, de nem utolsósorban testvéri szívem egész melegével felétek fordulok Kedves Testvéreim, köszönöm éneketeket, asszisztenciátokat, áldozatos segítségeket, hogy még vakációtokból is áldoztatok reám. Különösen köszönöm közöttetek azoknak gyengéd figyelmét, szeretetét, akiknek jóvoltából ma nemcsak az áldozatbemutató, hanem a gyóntató atya is megindult útján...

A mai nap emlékével elválaszthatatlanul egybeforrva éltek lelkemben, s valahányszor e napra gondolok majd, hálát adva miséimben Rólatok is megemlékezem. Rólatok és

mindazokról, kik ma s az előkészület szép hat éve alatt körülvettetek, mindarról, amit ezalatt hallottam s láttam, el nem felejtkezem, s a zsoltárossal mondom: Detur oblivioni dextera mea si non meminero tui Ierusalem. Száradjon el a kezem, ha elfelejtkezem Rólad Jeruzsálem!

Török Jenő primíciás szentképe két oldala

A királyi papság fehér ünnepe (Török Jenő első templomi prédikációja rendtársa primíciáján)

(Primíciái szentbeszéd, melyet 1935 Fehérvásárnapján mondott el a szombathelyi karmelita apácák templomában)

Krisztusban Kedves Testvéreim!

Egy hete boldog Allelujától hangos az Egyház: Feltámadt Krisztus e napon, Alleluja, Alleluja! A mai napon, Húsvét nyolcadán újult erővel ragyog fel a húsvéti dicsfény s harsog a diadalmas húsvéti alleluja. Üres a sír, és a vakító ruhájú angyal hirdeti a Feltámadottnak dicsőségét, Aki ezzel a csodálatos isteni ténnyel tett tanúságot az ámuló világ előtt istensége mellett.

De ennek a mai napnak nem csak az a jelentősége, ami minden nagy ünnep nyolcadái: hogy ti. újra élénk varázsolja az ünnep hangulatát, jelentőségét, tartalmát. Ma Fehérvasárnap van: a lilomos, kristályos, ragyogó lelkek fehér ünnepe. Ma az egész világon napkelettől-napnyugatig fehér fátyolos, mirtuszkoszorús leányok s kipirult arcú kisfiúk ezrei borulnak le az első szentáldozás forró áhítatával, s fogadják tiszta lelkük trónusába az Oltáriszentségben rejtőző Úr Jézust. Ezer és ezer kis lélekre leheli ma rá az isteni Mester első jelenlétének boldogító csókját, s kezdi meg bentlakását sok ezer élő Szentlélek-templom tabernákulumában.

S miért éppen a mai napon? Régen, az ősegyházban, a megkeresztelendők a nagybőjtben előkészültek a keresztség szentségére. Nagyszombaton, a feltámadás boldog éjjelén keltek új, természetfölötti életre Krisztusban. Egy hétig fehér köntösük jelezte a keresztségben elnyert lelki ártatlanság ragyogó fehérségét – s e hét után, Fehérvasárnapon léptek fehér köntösükben a fehér oltár elé, hogy a szeplőtelen, fehér áldozatnál jelen legyenek, s magukhoz vegyék a fehér Ostyában rejtőző Urat...

Nekünk különösen kedves ez a mai Fehérvasárnap: ma lép először ehhez a fehér oltárhoz egy testvérünk, az Úr Jézus egy ifjú fehér lovagja, apostola. Ő is készült, mint a régi katekumenek, erre a nagyszombatra: mert az előkészület, az ima és munka komoly hét esztendeje után most nagyszombaton virradt reá az Úr kegyelmének a napja: ekkor foglalta le végleg szolgálatára, papjává tette, felruházta ama titokzatos, szent erővel és hatalommal, elindította a maga követségében és szolgálatában – amelynek most érkezik első állomásához, hogy megkezdje fölséges áldozat bemutatói tisztét a fehér oltáron...

1. Mikor testvérünk ujjongó örömmel megindul a királyi papság útján, együtt örvendünk vele mi is, akiket a közös vér, vagy legalábbis a közös hit és a szeretet kötelékei fűznek hozzá. S örvendenek az égi seregek, reámosolyog az Ég is egy fiatal papi élet hajnalhasadására. S mikor testvérünk ott ül papi trónusán, amikor vele együtt akarunk örvendezni és ünnepelni, kérdezzük, hogy mi ennek az ünnepnek – illetve, aminek ez csak első állomása: *a királyi papságnak – értelme, jelentősége?*

Királyi papság... Az isteni Üdvözítő „körüljárt prédikálván és jót cselekedvén.” Hirdetett csodálatos, addig soha nem hallott ígéket, mutatott új, addig ismeretlen boldogságokat, megtanított imádkozni és élni egy új életet, az istenfiúság életét. S tanítását lelkekbe írta, nem foszló papírra. Különösen azokba a lelkekbe, akiket kiszemelt, hogy mindig körülötte legyenek, hogy hallgassák tanítását – mert majd, ha ő nem lesz a Földön, mint Istenember, nekik kell azt továbbadniuk. De nem csak azért választott apostolokat, hogy tanítását megőrizték és továbbadják. Krisztus Urunk csodálatos Megtestesülésével és Megváltásával helyreállította a kapcsolatot Isten és ember között – amit az ősszülők bűne rontott el –, visszaszerezte az istenfiúságot. Mint az éltető vérkeringés a szív és tagok között, úgy indult meg újra az élő kapcsolat Isten és ember között a megszentelő kegyelem révén. A keresztség szentsége ez a Krisztus Urunktól hozott újjászületés: nyomában megtisztult lelkünk a megszentelő kegyelem vérkeringésében kapcsolódik az Úristenhez, s a többi, új életre kelt lélekkel együtt egy nagy, élő szervezetet alkot: a Krisztus misztikus testét, az Egyházat. De az Úr Jézus tudta, hogy az embernek rosszra hajló szabad akarata van, előre látta, hogy esztelenül ki fogja magát szakítani ebből az éltető közösségből: a bűnnel kioltja magában ezt a természetfölötti életet. Ezért adta meg a „második életmentőt”: a bűnbocsánat szentségét, ami visszaszerzi a kioltott életet. S hogy erősítsen, hogy állandó jelenlétével éltető erejét nyújtsa, s hogy legyen mit áldozatul bemutatnunk Istennek, rendelte a legcsodálatosabb szentséget: az Oltáriszentséget... Mármint az apostolokat az Úr azért választotta, hogy ezt a nagyszerű, csodálatos tevékenységet helyette folytassák, hogy az Ő misztikus testének életét az Ő erejében, meghatalmazása s kegyelme folytán biztosítsák: Hogy megnyissák a lelkek számára az új életet a keresztségben, ha elveszett, hogy visszaadják a bűnbocsánat

szentségében, s hogy bemutassák a szeplőtelen Áldozatot... A mai Evangéliumban hallottátok, hogyan hatalmazta fel erre, hogyan küldte apostolait az Úr. „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek titeket” mondotta és rájuk lehelt: „Vegyétek a Szentlelket”... s ettől a naptól kezdve a püspök kézzel való szentelésével száll át évszázadok óta szakadatlan láncolatban ez a titokzatos hatalom – a mostani nagyszombaton a mi testvérünkre épp úgy, mint amikor az apostolokra.

Íme, ezt az óriási feladatot tölti be – Krisztus művének folytatását és fenntartását – a királyi papság. Érthető, hogy e nagy tisztségre senki sem vállalkozhatik, csak az Isten választottjai. „És nem is veszi senki magának ezt a tisztességet, hanem akit az Isten hív, mint Áront” (Zsid 5,4) mondja Szent Pál. Nem, a hétköznapi ember félve húzódik vissza lapályaiba e szédítő hegycsúcsok láttára. De vannak lelkek, választott edények, akiket megérint az Úr tekintete, mint a Galileai tenger mellett a halászó testvérpárt, Simont és András, akik hallják a szót: „Jöjjetek utánam, és emberek halászaivá teszek” (Mk 1,16), vagy amint Lévinek, a vámosnak mondta: Kövess engem! – s tette Máté apostollá, vagy amint bánatos tekintetének varázsa folytán lett a keresztyüldöző Saul Paulussá, a nemzetek apostolává. Igen, egy tekintet s egy hívó szó... Boldog, aki ezt a tekintetet meglátja, s e szót meghallja. Nem tudni mikor, nem tudni miért és kit ér: hátha a hívek könnyörgése, vagy a szülők esdő imája, vagy egy apostolságra vágyó lélek állhatatos, alázatos könnyörgése, kelletése: „Íme Uram, küldj engem” váltja ki. De akit egyszer egy áldott pillanatban megérintett ez a hívó, dicsőséges és bánatos Krisztus-arc tekintetével, az megindul a nyomában az apostolok és vértanúk boldog öntudatával és bátor elhatározásával, és viszi s vállalja a keresztet, az előtt az Úr Jézus szeretetében szertefoszlik s mellékessé lesz minden, de minden: hajtja, űzi a charitas Christi, a folie du croix...

Az Úr útjai kiszámíthatatlanok. Van, akiket korán, másokat csak későn fogad be szőlejébe, – de ha híven szolgálják, mind egyformán részesülnek a menyeyi boldogságban. A mi testvérünket kora ifjúságában szólított meg az Úr. És ő önfeledt, gyermeki lélekkel követte, odaadta mindenét, minden vágyát és tehetségét. Lelkét, szívét minden reményével és szeretetével odatette az Üdvözítő lábai elé. És Ő elfogadta és megtartotta: engedte, hogy a kegyelem és istenközelég éltető melegében, ima és munka, önmegtagadás és istenszolgálatra készülés közben férfiúvá érlelődjék: férfiúvá, akit azzá, presbyterré, Krisztusban idősebbé, meghatalmazott vezetővé avatott a Szentlélek Úristen érintése.

2. S most, amikor a mi presbyterünk, áldozópapunk, a Szent Vér Grál lovagja megindul királyi útján, mikor először fogja egymaga bemutatni a szeplőtelen Áldozatot, mámoros lelke előtt mintegy vízióban feltűnnek apostolságának távlatai; első nyilvános papi tevékenysége alkalmával feltűnnek lelki szemei előtt a többiek, feltűnik jövőendő működésének egész köre:

Először is látja az *Áldozatot*.

Megelevenednek lelke előtt az oltárok a földkerekség minden táján: a tiroli hegykapolna oltárától a kínai misszióskunyhó szükségoltáráig, az esztergomi bazilika oltárától, ahol a primás miséz, egészen az ausztráliai szigetek fatemplomaiig – s végig a történelmen is; a régi keresztyének katakombái miséjétől a mai mexikói üldözés miatt titkon, magánlakásban bemutatott szentmiséig (Prohászka). Mindenütt égneik emelik a felajánlaskor a paténát, és mondják a papi ajkak: Fogadd Atyám a szeplőtelen ostyát – s a konszekráció szavainak susogására megnyílik az ég, és leszáll az oltárra az Isten egyszülött Fia. Leszáll, megismétlődik újra a megtestesülés – s a pap, az istenanyai méltóság dicsfényében osztozva az ő boldogságát is élvezni némiképp: életet tud adni Krisztusnak, hogy azután mint második Krisztus bemutassa a vértelen Áldozatot... S újmisésk testvérünknek megremeg a lelke, amikor látja immár az áldozati oltárok sorában az ő oltárát is: ezt a mai szép oltárt s végig – ha Isten úgy akarja, talán hosszú évtizedeken keresztül a többi oltárokat, amelyeken minden reggel, függetlenül külső, történeti vagy éghajlati viszonyoktól, de még egyéni hangulataitól

is, bemutatja majd a legfölségesebb áldozatot. Lejön majd az ő szavára is az Úr, s megszáll a lelkében, mint annak idején Zakeusnál, nap-nap után. Ó Uram, hát maradhat-e érzéketlenül az ember, ha erre gondol? Érezheti magát méltónak erre a kegyelemre? Vagy van-e hatalom, amely megijesztheti? még saját gyengeségének és gyalúságának tudata sem. Nem, a zsidók sem féltek a pusztában, látták a tűzoszlopot, s mondták: Isten velünk! (Prohászka)

A papi élet tűzoszlopa az Eucharisztikus Krisztus örökmécse, amely ott ég naponkinti szentmisés oltárán...

Majd újmisési testvérünk lelki szemei előtt megelevenedik a mai Evangélium jelenete, és látja az Úr Jézust, amint a zárt ajtók mögött talált apostolokra lehel: „Vegyétek a Szent Lelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsátatnak nekik...” És visszaemlékezik, hogy nagyszombaton az őt felszentelő püspök mondotta neki ugyanezen szavakat. S ugyanakkor látja a bűnökben vergődő emberek ezreit, akik lelki megnyugvást érdemnek, a lelki halálból új életre kelnek a gyóntatószék rácsa mögül... Nagy hatalom ez, félelmetes: Quis potest peccata dimittere, nisi solus Deus” – csak az Úristentől jöhet a bűnbocsánat. Szentviktori Richárd azt mondotta: „Nem tudom, hogy kaphat-e az ember nagyobb hatalmat, mint azt, hogy közreműködésével a gonoszak jókká, az ördög fiai az Isten fiaivá váljanak?” S vannak teológusok, akik e hatalmat még az előzőnél – az áldozat bemutatónál – is nagyobb hatalomnak tartják, hiszen ez még embernek azelőtt soha osztályrészül nem jutott – még az Istenanyának sem. Az Üdvözítőnek életet adhatott – de bűnbocsánatot nem! Aranyszájú Szent János meg azt kérdi: mennyire becsülnők, ha egy földi király hatalmat adna a börtönök megnyitására, bilincsek levételére – és mennyivel többről van itt szó! Visszaadni az igazi életet, az istenfiúságot, újra feléleszteni Krisztus misztikus testének elhalt tagjait, lelkeket megtisztítani, hogy menyegzős köntösben jelenhessenek meg az Isteni Mester lakomáján...

És harmadszor feltűnik testvérünk látomásában Krisztus papja mint *igehirdető és tanító*. Látja az apostolokat, akiket a pünkösdi tűz hevít, látja a nemzetek apostolát, aki bejárta az akkor ismert fél világot, s terjesztette az Evangélium világosságát: Vae mihi, si non evangelizavero... necessitas mihi incumbit... charitas Christi urget me! Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot... űz, hajt a kényszerűség... hajt a Krisztus Urunk iránti szeretet! Igen, sokan vannak, akik Őt nem ismerik, vannak, akiknek a kereszt gúny, másoknak gyalázat. Vannak, akiket az élet gondjai, csapásai terelnek el, s vannak – haj, be sokan vannak, – akiket a modern élet kultúrája, technikája, szórakozásai terelik el a lélek üdvének nagy, egyedül jelentős kérdéséről. Ilyeneknek megmutatni – a modern kor nyelvén is, komoly tudományos vértetben is – az Úr Krisztust, Aki az Út, Igazság és az Élet, megmutatni, amit a mai szentlecke mond, hogy „az a győzelem, amely *meggyőzi* a világot, a mi *hitünk*” (Szent János) – elsőrendű apostoli kötelesség. De nem kisebb ennél, hogy azok előtt, akik jóakaratók, akik érdeklődnek a lélek üdvéért, az Isten országa iránt, állandóan frissen, új meg új formában és oldalról tűnjön fel a krisztusi igazság, az evangéliumi életstílus s fejlődjön a gyermekkorban nyert s megalapozott hit. S ott vannak a kis emberpalánták, a fejlődő gyermeki lelkek: ezeknek nyújtani a hit éltető világosságát, felragyogtatni előttük a krisztusi szeretet ragyogó napját, ezeket elvezetni az Úrhoz s megtenni a tabernákulumot életük középpontjává – ez is gyönyörű, egymagában is egész embert kívánó lelkipásztori feladat, amely ki tudta tölteni nagy szentek egész életét, minden ambícióját. Látja testvérünk gyermekhad között Bosco Szent Jánost – látja még inkább Kalazanti Szent Józsefet, a kegyes iskolák atyját, hiszen az Ő szőlejéből jött s hozta az Ő szellemét. Ezekre mind ráillik a Szentírás szava: „akik sokakat oktatnak az igazságra... csillagként fognak tündökölni örökkön örökké.”

3. Kedves Testvéreim, ha újmisési testvérünk a primíciái oltár magaslatáról e boldogító látomásban meglátta jövőző áldozópapi életének három nagy működési irányát, mind megannyi híd ég és föld között, látja magát, amint összeköti az eget a földdel, hogy közénk

hozza az Úristent, s a mi imánkat vigye eléje – akkor önkéntelenül is arra a szentírási látomásra gondolunk, amelyben Jákob látta az égig érő lajtorját, amelyen angyalok jártak le a földre s föl az égre. Szent ez a hely, mondotta – *szent* ez a hivatás, mondjuk mi, amelyben teremtmény feszül közvetítőnek ég és föld közé!

Szent is, és végtelenül *boldogító* is: érezni az Isten közelségét és adni a kegyelmet s békét embertestvéreinknek. Már az istenbírás egymaga is boldogít – nem kell ezt mondani itt, Kármel hegyén, ahol a rács mögött oly sokan élnek Krisztus boldogító rabságában, és élvezik azt a békét, amely felülmúl minden békét, s amit a világ nem adhat. E kolostor rácsára is ráillene az az írás, amit épp újmisés testvérünkkel együtt láttam a tavaly nyáron a Margitsziget kis kápolnájának rácsán, ami minket úgy megkapott – egyszerű kéz írta, ceruzával: „Jézus Terád emlékezés, legédesebb örvendezés / De Téged bírni meghalad, minden gyönyört az ég alatt!” Nem, Testvéreim, egy gyönyör ezt is meghaladja: Jézust bírni is és egyúttal adni is Őt szomjúhozó testvéreinknek! Ez a papi élet legmélyebb, igazi boldogsága.

Ez a boldogság tölti most először el a mi újmisés testvérünk lelkét. S vajon *mit érezhet* még szent hivatásának távlatai láttára? Engedjétek meg, Kedves Testvéreim, hogy erről is szóljak, s tán szólhatok is, hiszen nincs még egy éve, hogy az én lelkemet járták át ezek az érzések a primíciái oltár előtt... Az áldozat bemutató, a bűnbocsátó és próféta szédítő perspektívája nyomán az első érzés és szó az *alázaté*. Nem jön más az ajkára, mint a próféta alázatos dadogása: a, a, a, Domine, nescio loqui – Uram, nem jó szó az ajkamra... Uram, gyarló szolgáló vagyok... aluszékony tanítvány... bűnrehajló test és vér...

De, újmisés Testvérem, halljad az Úr biztatását: *sufficit tibi gratia mea*, elég neked az én kegyelmem! és a másikat: *Ecce puer meus electus, quem elegi et posui super eum spiritum meum* – íme az én fiam, akit kiválasztattam, reá tettem lelkemet!

Ő, ezzel a lélekkel, a Szentlélekkel eltelve mondotta az azelőtt aggályos apostol: Mindent megtehetek abban, aki megerősít engem. Igen, a pap már nem közönséges ember, hanem az Úr választott edénye: működik benne és általa az Úr. Érti magáról, hogy „élek én, de nem én élek, hanem él bennem a Krisztus”, és szent büszkeséggel vallja, hogy „Krisztus helyett jár követségben”, és kívánja, hogy úgy „tekintse az ember, mint Krisztus szolgáit és az Isten titkainak – szentségeinek – sáfárait! Így harsogja túl az emberi gyöngeség aggályait a királyi papság *királyi öntudata*!

S elfogja az újmisés lelkét a *vágy*, hogy mindvégig megmaradhasson Isten közelében az, ami oly gyönyörűen jut kifejezésre a pap áldozás előtti imájában: „*Fac me semper tuis inhaerere mandatis et a te nunquam separari permittas*” – minden nap kéri az Urat, hogy mindig a nyomában járhasson, s az ő útjáról soha le nem térve, Tőle soha el ne szakadjon! Szent kötelességnek érzi, hogy megmaradjon a *szentség* útján és világában. Hallja a szót: Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes; meg Aranyszájú Szent János szavát is hallja: ha a drágakőnek csak nemes foglalatot adnak, ha a kehely és paténa csak aranyból lehet, akkor az Úr szolgájának a lelke napsugárnál is ragyogóbb tisztaságú legyen! Ezért tán mindennél erősebb lelkében a vágy, hogy mindig szeplőtelen lélekkel mutassa be a szeplőtelen Áldozatot. Krisztus helyett jár követségben – a szentség és tökéletesség Királyát csak a szentség jegyében lehet képviselni. S ha valakinek, akkor a papnak adatott meg, hogy állandóan merítsen a kegyelmi forrásból, s lelkét megőrizze állandó ragyogásban. Ezt a vágyat a szentség, az *istenközelség* világába a leggyönyörűbben Lisieuxi Szent Teréz fejezte ki, amikor kis madárkának érzi magát, akit „égő vágyódás röpít” az ő Napja, Isten felé. Az első Glóriából mintha kicsendülne a mennyei haza angyaléneke, mely ellenállhatatlan vonzalommal húzza a lelket az égi város felé – *caelestis urbs, Jerusalem* – ahol nincsen éjszaka, hanem a ragyogó fehér lelkek látják, élvezik az Úr boldogító közelségét, az Isten fényességét...

De mindennél erősebben, elemi erővel tör ki az újmisés pap lelkéből a *mélységes hála* érzése. Kitör lelkéből a hálaének, a Te Deum fölséges dallama: „Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene” és együtt énekel a Boldogságos Szűzzel: Magnificat anima mea dominum, quia fecit mihi magna, qui potens est – Magasztalja az én lelkem az Urat, mert nagyot cselekedett velem a hatalmas Isten! –

Kedves Testvéreim, akik most itt álltok az újmisés oltár előtt, s megpillantottátok most azt a fölséges kilátást, ami a primíciái oltár magaslatáról nyílik, s ha csak kicsit is megsejtettétek, milyen mélységes és hatalmas érzelmek fakadnak ott – vegyétek ki szintén részeteket a mai ünnepből. Hogyan? Erre egy szentírási képpel felelek. Mikor a zsidók harcoltak az amalekiták ellen, Mózes szüntelenül imádkozott a hegyen kitárt karokkal. S mikor el-ellankadt karja s kétségessé vált a győzelem, Áron és Húr aláfeszültek a fáradt karoknak és győzött Izrael! Ez az aláfeszülés a hívek imája. Nemsokára kifordul testvérünk és mondani fogja: „Imádkozzatok testvérek, hogy az én áldozatom és a tiétek kedves legyen az Úr előtt.”

Igen, imádkozzunk érette, Kedves Testvéreim, hogy ez az első áldozati zsengéje, a primícia, de minden későbbi áldozat, amit az Úrnak még be fog mutatni, sőt papi életének egész áldozata kedves legyen az Úr előtt. Kérjük az Úristent, árássa kegyelmét áldozat bemutató szolgáljára, s a zsoltárossal kívánjuk neki:

„A szorongatás napján hallgasson meg az Úr téged.
Oltalmazzon meg Jákob Istenének neve.
Küldjön neked szentélyéből segítséget
És Sionból nyújtson védelmet.
Emlékezzék meg minden áldozatodról
És találja égő áldozatod kövének.
Bánják veled szíved szerint
És váltsa valóra minden tervedet.
Hadd örvendjünk győzelmednek,
Hadd diadalmaskodjunk Istenünk nevében.
Teljesítse az Úr minden tervedet.”

Kérjük ezt őszinte, áhítatos szívvel az Úrtól újmisés testvérünk számára, hogy az ő istenszolgálat, apostoli működése nyomán áldás fakadva, mi mindnyájan vele s azokkal együtt, akiket majd reá bíz az Úr, egykor együtt örvendezhessünk az Úr Jézus Szentséges Szívének boldogító közelségében. Amen.